

INTOSAI-P 10

Declarația din Mexic privind independența SAI

INTOSAI

Principiile INTOSAI sunt publicate
de către Organizația
Internațională a Instituțiilor
Supreme de Audit, INTOSAI, ca
parte a Cadrului INTOSAI de
Declarații Profesionale. Pentru mai
multe informații, accesați
www.issai.org

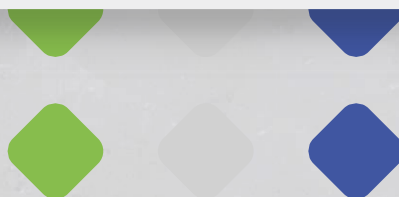
INTOSAI

INTOSAI, 2019

- 1) Cunoscut anterior drept ISSAI 10: Declarația din Mexic privind independența SAI
- 2) Declarație avizată în 2007
- 3) Preambul amendat în 2018
- 4) Odată cu stabilirea Cadrelui INTOSAI de Declarații Profesionale (IFPP), documentul a fost redenumit INTOSAI-P 10, cu modificări editoriale, în 2019

INTOSAI-P 10 este disponibil în toate limbile oficiale INTOSAI: arabă, engleză, franceză, germană și spaniolă

CUVÂNT ÎNAINTE

Declarația de la Lima din 1977 a fost primul document INTOSAI care a definit în mod cuprinzător importanța Independenței Instituțiilor Supreme de Audit (SAI), reamintind membrilor INTOSAI faptul că SAI-urile nu pot fi obiective și eficiente decât dacă rămân independente de entitatea auditată și în afara oricăror influențe externe. Direcția a fost stabilită și, în anii care au urmat, subiectul independenței a fost adus în discuție în cadrul diferitelor evenimente INTOSAI.

Cu ocazia celei de-a 44-a întruniri a Consiliului de Conducere al INTOSAI, în Montevideo, Uruguay, s-a înființat un grup operativ, condus inițial de către predecesorul meu. Mandatul grupului operativ a fost de a examina independența SAI-urilor și a recomanda moduri de introducere a unor îmbunătățiri realiste în acest domeniu.

Grupul operativ pentru independența SAI-urilor și-a încheiat activitatea și a emis raportul final pe 31 martie 2001. În raportul său, grupul operativ a prezentat opt principii fundamentale în abordarea independenței SAI-urilor. În preambulul raportului, președintele a reamintit SAI-urilor că acestea joacă un rol important în responsabilizarea guvernelor cu privire la utilizarea fondurilor publice și că ele pot oferi opinii independente despre calitatea managementului în sectorului public. În calitate de actual președinte, reiterez ideea că aceste aspecte sunt în continuare valabile, cu atât mai mult dată fiind cererea publică tot mai mare de supraveghere și responsabilitate.

Una dintre recomandările grupului operativ a fost înființarea unui subcomitet însărcinat cu promovarea independenței SAI-urilor și elaborarea ghidurilor pentru SAI-uri. În 2001, am devenit președinte al acestui subcomitet, compus din SAI-urile membre ale grupului operativ: Austria, Antigua și Barbuda, Camerun, Egipt, Portugalia, Arabia Saudită, Suedia, Tonga și Uruguay. Primul lucru solicitat subcomitetului a fost să evalueze parametrii asociați independenței, ținând cont, în paralel, de diferitele regimuri și cadre legale.

Din 2001 până în 2004, subcomitetul a elaborat prevederi pentru implementare (pe bază de exemple) ilustrând sensul independenței SAI-urilor. S-a efectuat un sondaj pentru a estima gradul de conformitate al SAI-urilor cu cele opt principii fundamentale. La seminarul ONU/INTOSAI de la Viena, Austria, din 2004, numeroșii conducători de SAI-uri prezenți au discutat în detaliu independența SAI-urilor.

Începând din 2004, subcomitetul a elaborat o cartă a independenței SAI-urilor, precum și ghiduri de implementare a celor opt principii fundamentale, luând în considerare diversele tipuri de SAI-uri. Consultările ample cu SAI-urile au contribuit în mare măsură la calitatea documentelor.

Am onoarea de a raporta faptul că subcomitetul și-a finalizat activitatea. Doresc să mulțumesc membrilor subcomitetului pentru dedicare și eforturile depuse, precum și tuturor SAI-urilor care au contribuit la activitatea noastră.

Sheila Fraser, FCA

Președinte

Subcomitetul pentru Independență

CUPRINS

DECLARAȚIA DIN MEXIC PRIVIND INDEPENDENȚA SAI	6
PREAMBUL	6
PREVEDERI GENERALE	8
PRINCIPIUL 1	8
PRINCIPIUL 2	8
PRINCIPIUL 3	9
PRINCIPIUL 4	10
PRINCIPIUL 5	10
PRINCIPIUL 6	10
PRINCIPIUL 7	11
PRINCIPIUL 8	12

1

DECLARAȚIA DIN MEXIC PRIVIND INDEPENDENȚA SAI

PREAMBUL

Adunarea Generală a Națiunilor Unite (UNGA), în Rezoluțiile sale nr. 66/209 din 2011 și 69/228 din 2014, a recunoscut rolul important al instituțiilor supreme de audit (SAI-uri) în promovarea eficienței, responsabilității, eficacității și transparenței administrației publice, care facilitează îndeplinirea obiectivelor și priorităților de dezvoltare națională, precum și a țintelor de dezvoltare convenite la nivel internațional.

În Agenda de Acțiune Addis Ababa privind Finanțarea pentru Dezvoltare, adoptată prin Rezoluția UNGA nr. 69/313 din 2015, Statele Membre se angajează să consolideze mecanismele naționale de control, precum instituțiile supreme de audit, și să încurajeze colectarea și folosirea eficientă a resurselor publice interne.

Acest angajament derivă din recunoașterea clară, în Rezoluția nr. 69/228, a rolului deținut de SAI-uri în promovarea responsabilității guvernamentale în utilizarea resurselor și a performanței lor în îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare. Pentru a se asigura că SAI-urilor pot îndeplini acest deziderat, documentul încurajează Statele Membre să acorde atenția cuvenită independenței și dezvoltării capacității SAI-urilor, luând în considerare structurile lor instituționale naționale.

Având în vedere faptul că independența trebuie să rămână un obiectiv primordial pentru toate SAI-urile, rezoluțiile iau în calcul, și încurajează Statele Membre să aplice într-o manieră complementară cu structurile instituționale naționale, Declarația de la Lima cu privire la Liniile Directoare ale Principiilor Auditului din 1977 și Declarația din Mexic privind Independența Instituțiilor Supreme de Audit din 2007, după cum urmează:

Din lucrările celui de-al XIX-lea Congres al Organizației Internaționale a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI) din Mexic:

Întrucât utilizarea corectă și eficientă a fondurilor și resurselor publice constituie una dintre condițiile prealabile esențiale pentru gestionarea corectă a finanțelor publice și eficacitatea deciziilor autorităților responsabile.

Întrucât INTOSAI-P 1 - Declarația de la Lima (Liniile Directoare ale Principiilor Auditului) precizează faptul că Instituțiile Supreme de Audit (SAI-uri) își pot îndeplini sarcinile doar dacă sunt independente de entitatea auditată și în afara oricăror influențe externe.

Întrucât, pentru a atinge acest obiectiv, este indispensabil, pentru o democrație sănătoasă, ca fiecare țară să aibă o instituție supremă de audit a cărei independență să fie garantată prin lege.

Întrucât Declarația de la Lima recunoaște faptul că instituțiile statului nu pot fi absolut independente, precum și faptul că SAI-urile trebuie să se bucure de independența funcțională și organizațională necesară îndeplinirii propriului mandat.

Întrucât, prin aplicarea principiilor independenței, SAI-urile își pot dobândi independența pe diverse căi și utilizând diferite garanții.

Întrucât prevederile în materie de implementare incluse în document au rolul de a ilustra principiile și sunt considerate ideale pentru o SAI independentă. Se admite faptul că nicio SAI nu îndeplinește în prezent toate aceste prevederi în materie de implementare, motiv pentru care alte bune practici de dobândire a independenței sunt prezentate în ghidurile de însoțire.

» **DECIDE:**

Să adopte, să publice și să distribuie documentul intitulat „Declarația de Independență din Mexic”.

PREVEDERI GENERALE

Instituțiile Supreme de Audit recunosc în general opt principii fundamentale, derivate din Declarația de la Lima și deciziile luate la al XVII-lea Congres al INTOSAI (în Seoul, Coreea), drept cerințe esențiale pentru auditarea corespunzătoare a sectorului public.

PRINCIPIUL 1

Existența unui cadru constituțional/normativ/legal adecvat și eficient și a unor prevederi de implementare efectivă a acestui cadru

Este necesară o legislație care prevede, în detaliu, gradul de independență al SAI-urilor.

PRINCIPIUL 2

Independența conducătorilor de SAI și a membrilor (în cazul instituțiilor colegiale), inclusiv inamovibilitatea și imunitatea legală în îndeplinirea normală a atribuțiilor

Legislația aplicabilă prevede condițiile de numire în funcție, reînnoire a mandatului, angajare, eliberare din funcție și pensionare a conducătorului SAI și a membrilor instituțiilor colegiale, care:

- sunt numiți în funcție, au mandatul reînnoit sau sunt eliberați din funcție printr-un proces ce le asigură independența de Executiv (vezi GUID 9030: Bune Practici privind Independența SAI-urilor);
- sunt numiți în funcție pentru o perioadă suficient de lungă și determinată pentru a le permite să își îndeplinească mandatele fără teama represaliilor; și
- au imunitate în caz de urmărire penală pentru eventuale acte, trecute sau prezente, rezultate din îndeplinirea obișnuită a propriilor atribuții, după caz.

PRINCIPIUL 3

Un mandat suficient de cuprinzător și deplină libertate în îndeplinirea funcțiilor SAI

SAI-urile vor fi mandatate să auditeze:

- utilizarea fondurilor și a resurselor publice sau a patrimoniului public, de către un destinatar sau beneficiar, indiferent de regimul său juridic;
- colectarea veniturilor datorate entităților guvernamentale sau publice;
- legalitatea și regularitatea conturilor entităților guvernamentale sau publice;
- calitatea gestiunii și a raportării financiare; și
- economicitatea, eficiența și eficacitatea operațiunilor entităților de stat sau publice.

Exceptând cazurile în care legea le solicită în mod specific, SAI-urile nu auditează politicile entităților de stat sau publice, limitându-se la auditarea implementării acelor politici.

Cu toate că respectă legile adoptate de către Parlament cu referire la activitate lor, SAI-urile nu fac obiectul indicațiilor sau interferențelor Legislativului sau Executivului, în ceea ce privește:

- selecția subiectelor de audit;
- planificarea, programarea, efectuarea, raportarea și valorificarea propriilor audituri;
- organizarea și gestionarea instituției; și
- punerea în aplicare a deciziilor lor, atunci când aplicarea sancțiunilor face parte din mandatul lor.

SAI-urile nu se vor implica și nu vor lăsa impresia că sunt implicate, sub nicio formă, în administrarea organizațiilor pe care acestea le auditează.

SAI-urile se vor asigura că personalul lor nu dezvoltă relații prea apropiate cu entitățile pe care le auditează, astfel rămânând și fiind percepute drept obiective.

SAI-urile vor avea libertate deplină în îndeplinirea atribuțiilor și vor coopera cu guverne sau cu entități publice care depun eforturi pentru a îmbunătăți utilizarea și managementul fondurilor publice.

SAI-urile vor utiliza standarde de audit și de profesionale adecvate, precum și un cod de etică, având la bază documente oficiale emise de INTOSAI, Federația Internațională a Contabililor sau alte organisme de standardizare recunoscute.

SAI-urile vor transmite Legislativului și altor organisme de stat un raport anual de activitate - după cum acest lucru este impus de constituție, statute sau legislație – raport pe care îl vor pune la dispoziția publicului.

PRINCIPIUL 4

Acces nerestricționat la informații

SAI-urile vor avea autoritatea adecvată de a obține, în timp util, accesul neîngrădit, direct și gratuit la toate documentele și informațiile necesare, cu scopul de a-și îndeplini responsabilitățile statutare.

PRINCIPIUL 5

Dreptul și obligația de a raporta asupra propriei activități

SAI-urile nu vor avea restricții în raportarea rezultatelor activității lor de audit. Acestea trebuie să aibă, prin lege, obligația de a raporta cel puțin o dată pe an, cu privire la rezultatele activității lor de audit.

PRINCIPIUL 6

Libertatea de a decide conținutul și momentul întocmirii rapoartelor de audit, precum și publicarea și diseminarea

SAI-urile au libertatea de a decide asupra conținutului propriilor rapoarte de audit.

SAI-urile au libertatea de a formula observații și recomandări în rapoartele lor de audit, luând în considerare, dacă este cazul, punctul de vedere al entității auditate.

Legislația prevede cerințele minime de raportare a auditului pentru SAI-uri și, unde este cazul, aspecte specifice care vor face obiectul unui certificat sau al unei opinii oficial(e) de audit.

SAI-urile au libertatea de a publica și disemina propriile rapoarte de audit, cu excepția situațiilor în care legea prevede cerințe specifice de raportare.

SAI-urile pot primi solicitări specifice de verificare sau de audit din partea Legislativului, în general, sau a uneia dintre comisiile sale sau din partea Guvernului.

SAI-urile au libertatea de a-și publica și difuza rapoartele odată ce acestea au fost oficial prezentate sau distribuite autorității în cauză – după cum prevede legea.

PRINCIPIUL 7

Existența unor mecanisme eficiente de follow-up în urma recomandărilor SAI

SAI-urile transmit rapoartele lor Legislativului, uneia dintre comisiile acestuia sau consiliului director al unei entități auditate, după caz, pentru a fi analizate și urmărite recomandările specifice în vederea luării unor măsuri corective.

SAI-urile dispun de un sistem intern propriu de follow-up prin care se asigură că entitățile auditate iau în considerare observațiile și recomandările formulate de acestea, precum și cele formulate de către Legislativ, una dintre comisiile acestuia sau consiliul director al entității auditate, după caz.

SAI-urile transmit rapoartele lor de follow-up Legislativului, uneia dintre comisiile acestuia sau consiliul director al entității auditate, după caz, pentru a fi luate în considerare și a fi luate măsuri ulterioare, chiar și atunci când SAI-urile dețin competența statutară de a desfășura activități de follow-up și a impune sancțiuni.

PRINCIPIUL 8

Autonomia financiară și managerială/administrativă și disponibilitatea resurselor umane, materiale și bănești corespunzătoare

SAI-urile vor dispune de resurse umane, materiale și bănești necesare și rezonabile. Executivul nu trebuie să controleze sau să dirijeze accesul la aceste resurse. SAI-urile își administrează bugetul propriu, pe care îl alocă în mod corespunzător.

Legislativul sau una dintre comisiile sale are sarcina de a se asigura că SAI-urile dispun de resursele adecvate necesare pentru a-și îndeplini mandatul.

SAI-urile au dreptul de a face apel direct la Legislativ în cazul în care resursele puse la dispoziție nu sunt suficiente pentru a le permite să își îndeplinească mandatul.